

Saxtalent ind med Kystbanen

. . . OG DET er jo ikke det samme som fire-toget, ikke i tilfældet Frederik Lundin, der ikke kunne snige sig ind på scenen, men som pludselig dukkede op af »nowhere« som musikalsk sensation med Hawkins, Coltrane, Coleman og Shepp som bagage. Til MM fortæller Frederik Lundin om nødvendigheden af selv at stile højt, om at slås med sin teknik og om nedture i kølvandet på en tilsyneladende komfortabel succes.

AF JYTTE ARNTZEN

FOR BLOT TRE ÅR SIDEN HAVDE HAN ENDNU IKKE RØRT EN SAXOFON. For fire måneder siden løb hanlige så stille og roligt af med »Sørens penge« og dermed den største hjemlige jazzpris på 5000 kroner og først en måned senere debuterede han med sin klaverløse trio i Unicorn Scenen med bravour og ikke ringe efterfølgende talk i jazz-miljøets inderkreds. Og da Unicorn Scenen så endelig i januar måned kunne åbne sine døre som permanent jazzsted, samme aften som notabiliteten Woody Shaw gæstespillede i Montmartre, var der faktisk ikke mange, der undrede sig over, at det var den kun 19-årige *Frederik Lundin* fra Helsingør, som skulle åbne ballet, og som vel at mærke kvitterede for æren ved med den største selvfølge og musikalske dristighed at blæse det opskruet forventningsfulde premie-republikum et sådant stykke med hilsener fra jazzsaxofonens allerstørste, at Woody Shaw for de flestes vedkommende fik lov at vente et sæt eller to.

Og er Frederik Lundin endnu ikke verdensmester, så skal man være døv for ikke at fornemme, at formatet til det helt store er der, at sensationen lurer.

Med et stort anlagt frodigt spil, der i sit koncept ikke

viger tilbage fra at trække store linier fra periode til periode fra Hawkins, Lester Young over Coltrane, Rollins og Shepp og med et repertoire, der spænder vidt fra Coltrane i slutningen af 50erne til Charles Mingus, Ornette Coleman, Randy Weston og Cedar Walton krydret med egne kompositioner og arrangementer, som også vidner om anlæg for denne side af den musikalske affære.

»Out of nowhere«

Men hvem Frederik Lundin, denne saxofonist, som synes at komme »out of nowhere«, og som ikke ved meget andet om sin fremtid end at han næste år skal ind som militærnægter, at han enten vil på konservatoriet eller på universitetet for at sikre sig et mere solidt levebrød end en usikker tilværelse som fulldtime musiker kan tegne?

- Du kommer nok sandheden meget nær, når du spørger mig, hvem jeg er, for jeg er nok sådan dukket ud af ingenting. Jeg rneiKr. for det første bor jeg i Helsingør, og det giver selvsagt ligsten nul muligheder for at snige sig ind på scenen. Man KS." ikke bare tage ind og deltage i en jamsession i La Fontain. Jeg skal være sikker på at komme til, ellers er det omsonst at bruge to timer og tyve kroner på sagen - og så skal jeg nu engang også tilbage med toget tyve minutter i et. Så derfor har det for mig været spørgsmålet om nu eller aldrig. Og grunden til at jeg overhovedet er kommet nogen vegne, er nok, at jeg har været så heldig at finde sammen med Peter Reim og Poul Carstensen. Jeg mødte Peter på Vallekilde for et par år siden og han foreslog så, at vi lavede noget sammen, han, Poul Carstensen og mig. Og de to er faktisk de eneste jeg har spillet jazz med, bortset fra nogle forsøg hist og her, som oftest hurtigt er løbet ud i sandet, fordi vi ikke ville det samme, så for det meste har jeg, når det drejer sig om saxofonen, som jeg først tog op for tre år siden

efter opfordring fra min gamle fløjtelærerinde, været overladt til at spille med mig selv.

- *Men du har hørt meget musik?*

- Ja, i den forstand har jeg været heldig at have en far, som tidligt tog mig med ind til Montmartre, og i det hele taget har jeg hørt en masse jazz derhjemme. Mest omkring swingperioden med folk som Webster, Hawkins, Lester Young, Rollins og Monk, men nok især Lester Young, som jeg sætter meget højt, og nok især på grund af hans let skadesløse forhold til rytmik, som jeg iøvrigt paradoksalt nok føler, man genfinder hos Archie Shepp, der nok idag er mit største forbillede.

Stile højt

- *Det har jo. ikke skortet på fine anmeldelser, hvordan oplever du egentlig de forventninger, der stilles til dig allerede nu - kan de ikke virke belastende?*

- Jeg er faktisk temmelig målløs, men det er selvfølgelig rart, og jeg føler dem egentlig ikke som en belastning. Faktisk stiller jeg de samme forventninger til mig selv ... jeg mener, det bliver jeg nødt til ... Man er nødt til at stile lidt højt, hvis man vil nogen vegne og lade være med at være alt for selvudslettende. Og somme tider får man naturligvis nogle ordentlige nedture. Det oplever jeg i virkeligheden i øjeblikket, fordi jeg allerede nu er i tvivl om, hvor jeg skal gå hen. Jeg føler lige nu, at jeg er for bundet af be-bob-frasering, og den prøver jeg at komme væk fra. Jeg er begyndt at lytte til den tidlige Ornette Coleman - altså fra perioden 1957-60. Inden han gik rigtigt free og altså der, hvor han forholdsvis tydeligt stadig holder sig til harmonierne. Jeg kan enormt godt lide hans forhold til harmonier, hvor melodikken kommer i første række, det er den melodiske linie, der først og fremmest betyder noget for mig. Derfor lytter jeg nu meget til Coleman, men det har også noget at gøre med mit forsøg på at komme lidt væk fra Coltrane.

- Da du debuterede/or små tre måneder siden, blev Rollins fremhævet som det væsentligste forbillede, og ved Unicorn-premieren var det Coltrane, der tydeligst tonede frem som forbillede, er det forkert?

| - Når folk om mit spil siger Coltrane, så tror jeg det har noget at gøre med energi, nerven. Ved debuten i november var jeg nervøs, så jeg spillede måske med forbehold og dermed færre toner, nu tør jeg måske kaste mig ud i lidt mere, og det kan være det, der har fået anmelderne til at tænke på Coltrane. I virkeligheden mener jeg temmelig længe at have forsøgt at spille, hvad der kommer, uden tanke for, om jeg kan klare det teknisk eller ej. Og så må jeg siden hen reparere på teknikken, hvad jeg iøvrigt forsøger på nu, hvor jeg er begyndt at tage undervisning hos Uffe Markussen. For det er oplagt, at selv om det var forholdsvis nemt for mig at skilte fra fløjte til sax, og jeg iøvrigt havde det svineheld straks at anlægge den rigtige embouchure, så er jeg nu nået et punkt, hvor jeg har brug for rådgivning, hvis jeg skal videre.

Mellemproportional

- Men den nedtur, du taler om, skyldes den en frygt for at komme til at flakse rundt mellem markante forbilleder?

- Det jeg er bange for, er at komme til at hænge fast på nogen af dem. Jeg vil helst kunne lave en slags mellemproportional, altså udvikle min egen personlighed. Og netop fordi man er bange for at blive bundet af et bestemt forbillede, er det, at man fristes til at spille som Coltrane andre gange som Rollins og andre gange igen som Archie Shepp. Det er enormt svært at finde noget, der ligger et sted imellem, og af og til kan man blive enormt frustreret af det lort, man står og laver, som ikke

er andet end, hvad de andre allerede har lavet. Det jeg beundrer mest Coltrane for at blive ved ham, er hans evne til at give los - der var tydeligvis ikke andet, der talte, end det, han lige stod og spillede. Hvorimod mange af disciplene virker meget eftertænksomme og bare står og tænker strukturelt.

Det kræver nok en speciel psyke at kunne genoptage den stil, mere end det har med velovervejede tænkning at gøre. Archie Shepp, som jeg beundrer virkelig meget, er måske nok en meget seriøs teoretiker, og hans spil kan af og til virke meget teoretisk, og alligevel synes jeg, at han mere end de andre Coltrane-disciple repræsenterer den Coltrane'ske fandenivoldskhed.

Tonen

- Er det den klassiske, den tekniske undervisning, som har hjulpet dig ti! den store tone og din tydelige fysiske styrke?

- Noget har den naturligvis betydet, men jeg tror nok snarere, at det skyldes, at jeg indtil for kort tid siden har spille på meget hårde blade. Jeg har spillet på et 5-blad med en meget stor åbning, en 10-åbning, men for nyligt er jeg gået over til at spille på 3 1/2-bladet, fordi 5-bladet blev for hårdt. Men ved hjælp af 5-bladet har jeg altså opbygget en betydelig fysik, som gør, at jeg både kan spille med en stor tone og meget lange forløb. Men med hensyn til tonen, så burde jeg nok arbejde mere med den, end jeg hidtil har gjort og her kunne jeg godt bruge noget rådgivning. Den tone, jeg i virkeligheden tilstræber, ligger nok nær ved Shepps, men mit problem er, at jeg ikke rigtigt kan komme i tanker om nogen herhjemme, der virkelig kan fortælle mig noget om tonen. Der er mange, der har en flot tone, men den Shepp'ske tone er der ikke mange af herhjemme.

Selvom det rytmiske konservatorium efter alle solemærker at dømme nu skulle blive en realitet, så arbejder Frederik Lundin for tiden ihærdigt med Mozart-sonater for fløjte med henblik på at søge

optagelse på Det kgl. danske Musikkonservatorium. På spørgsmålet hvorfor det klassiske konservatorium siger Frederik Lundin:

- Jeg har endnu ikke helt lagt mig fast, men jeg kunne forestille mig, at det ville blive lidt ensidigt at gå på det rytmiske konservatorium ... det kan godt være, at det er en god ide at få lidt klassisk skoling rent teknisk. Men det skal naturligvis være på fløjten ... klassisk musik på sax er jo ikke til at holde ud at høre, det lyder som en blæserviolin ... men det kan også ende med, at jeg søger ind ved universitetet for at få en læreruddannelse, så jeg kan opretholde livet nogenlunde.

Fare for distance

- *Du tør altså ikke satse på at leve som solist?*

- Jeg tør ikke satse på at blive så god, at jeg kan leve af det. Jeg tror også, at det kan skade ens musikalske udvikling, hvis man lægger an på at leve af at spille meget tidligt. Jeg tror, det er en god ide ligesom at »settle down« og sikre sig en økonomisk indtægtskilde, så man bedre kan spille, hvad man vil og hvornår. Så man undgår at blive tvunget af økonomiske grunde til at spille kommercielt ind imellem, hvad jeg er sikker på vil ødelægge ens jazzopfattelse, fordi man gradvis vænner sig til at have en distance til det, man laver. Det gælder nu engang om virkeligt at være inde i musikken, og man kan ved Gud ikke føle noget for Champagnegaloppen for 127. gang i Tivolis Underholdningsorkester ...

- *Hvis du fik tilbuddet i dag om at lave et debutalbum, turde du så tage imod den udfordring?*

- Det tror jeg egentlig nok vel vidende, at det ville blive en plade med en meget ufærdig musiker, en plade, som ville bære præg af, at jeg slås med min teknik og med, hvad jeg overhovedet kan spille - altså en plade, som ville være vidt forskellig fra, hvad jeg ville kunne præstere om ti år. Nu tror jeg ikke, at jeg ville få tilbuddet, selvom jeg må sige at have været fantastiskbegunstiget indtil nu - men fik jeg det, tror jeg ikke, jeg ville være bange for forsøget... **MM**